

Teza: przedawnienie karalności

Termin przedawnienia karalności biegnie od dnia popełnienia zarzucanego czynu, a nie od dnia wystąpienia jego skutków.

Warszawa, dn. 24 sierpnia 2016 r.

Sygn. akt WO 77/16

POSTANOWIENIE

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SWSD Zbigniew Wojciechowski

Sędziowie: SWSD Magdalena Szcześniak /sprawozdawca/

SWSD Bożena Stradowska- Adamska

Protokolant: Kamila Kamińska

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Lecha Ciarkowskiego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 24 sierpnia 2016 r. sprawy przeciwko radcy prawnemu A. S. wpisanego na listę radców prawnych Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie pod nr WA- (...), obwinionemu o nienależyte wykonywanie zawodu radcy prawnego, poprzez naruszenie zasad związanych z obsługą prawną, polegający na sporządzeniu umowy o dzieło z dnia 10 października 2010 r., dotyczącej doradztwa farmaceutycznego, wykonanej na zlecenie Z. C. w sytuacji, gdy drugą stroną umowy była M. C. - klientka radcy prawnego, która to umowa została sporządzona z naruszeniem interesów zamawiającego; tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w zw. z art. 64 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 5 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz. U. 2014 r. poz. 637),

z powodu odwołania obwinionego od postanowienia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Okręgowej Izby Radców Prawnych Warszawie z dn. 8 marca 2016 r. sygn. akt OSD 84/2015, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k., w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 poz. 233)

postanawia:

1/ utrzymuje w mocy postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie z dnia 8 marca 2016 r. ;

2/ kosztami postępowania odwoławczego obciąża Krajowa Radę Radców Prawnych, uznając je za uiszczone.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 2 czerwca 2014 r. pokrzywdzony Z. C. zawiadomił Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie o popełnieniu przez radcę prawnego A. S. przewinienia dyscyplinarnego, polegającego na sporządzeniu umowy o dzieło z klientką radcy prawnego M. C., która to umowa, w jego ocenie, była dla niego, jako zleceniodawcy niekorzystna, bowiem okazała się nieegzekwowalna. W pismach złożonych do akt sprawy, jak i w zeznaniach wskazał, że umowa została sporządzona na przełomie lutego i marca 2011 r. z datą wsteczną 10 października 2010 r. Obwiniony nie zaprzeczał powyżej przytoczonym terminom.

Rzecznik Dyscyplinarny postanowieniem z dnia 28 lipca 2014 r. wszczął dochodzenie w sprawie dotyczącej działania radcy

prawnego A. S., a w dniu 14 listopada 2014 r. przedstawił obwinionemu zarzut nienależytego wykonywania zawodu radcy prawnego, poprzez naruszenie zasad związanych z obsługą prawną, polegający na sporządzeniu umowy o dzieło z dnia 10 października 2010 r., dotyczącej doradztwa farmaceutycznego, wykonanej na zlecenie Z. C. w sytuacji, gdy drugą stroną umowy była M. C. - klientka radcy prawnego, która to umowa została sporządzona z naruszeniem interesów zamawiającego; tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 VIII Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w zw. z art. 64 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz. U. 2014 r. poz. 637).

Obwiniony kwestionował zasadność zarzutu podnosząc, że zarzucanego czynu nie dokonał, bowiem umowę o dzieło sporządził na zlecenie swojej klientki M. C., która działała w porozumieniu z pokrzywdzonym i na jego usilną prośbę.

W dniu 16 grudnia 2015 r. do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie wpłynął wniosek Rzecznika Dyscyplinarnego o ukaranie radcy prawnego A. S., w którym zarzucono obwinionemu popełnienie powyżej opisanego przewinienia dyscyplinarnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie postanowieniem z dnia 8 marca 2016 r. umorzył postępowanie na podstawie art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt. 1 ustawy o radcach prawnych. W uzasadnieniu postanowienia podniesiono, że zgodnie z twierdzeniem pokrzywdzonego czyn zarzucany obwinionemu został popełniony na przełomie lutego i marca 2011 r. Zawiadomienie o jego popełnieniu wpłynęło w dniu 6 czerwca 2014 r. Stosowanie do art. 70 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od czasu popełnienia przewinienia upłynęły trzy lata. W niniejszej sprawie wszczęcie postępowania dyscyplinarnego nastąpiło po upływie trzech lat od jego popełnienia. W świetle powyższego, wobec wystąpienia przesłanki wykluczającej możliwość kontynuowania postępowania, zgodnie z art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k. stosowanym odpowiednio, należało umorzyć postępowanie w niniejszej sprawie.

Od powyższego postanowienia odwołanie wniósł obwiniony A. S., zaskarżając je na swoją korzyść w części, tj., co do pkt. 1., dotyczącego orzeczenia o umorzeniu postępowania. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił obrazę przepisów postępowania, tj. art. 17 §1 k. p. k. (bez wskazania w tym miejscu odpowiedniego punktu tego paragrafu) w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 70 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 74¹ pkt. 1 u.r.p., mającą istotny wpływ na treść postanowienia, a polegającą na umorzeniu przez Sąd I instancji postępowania w niniejszej sprawie z uwagi na to, iż z okolicznościach niniejszej sprawy zachodzi negatywna przesłanka procesowa, o której mowa w art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k., tj. przedawnienie karalności, podczas gdy Sąd I instancji w ogóle nie dokonał oceny tego, czy mimo zaistnienia ww. negatywnej przesłanki procesowej, istnieją przesłanki bądź to do bezpośredniego uniewinnienia go od zarzucanego mu czynu, bądź to do umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt. 1 lub 2 k.p.k. Zarzucając powyższe wniósł o: zmianę postanowienia w zaskarżonym zakresie poprzez: uniewinnienie go od zarzutu popełnienia zarzucanego mu czynu, obciążenie Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie kosztami postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym w Warszawie i obciążenie Krajowej Izby Radców Prawnych kosztami postępowania odwoławczego. Ewentualnie wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie oraz pozostawienie Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym.

Odwołanie obwinionego nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy podnieść, że słusznie zauważył Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, że w niniejszej sprawie już na etapie wniesienia skargi przez pokrzywdzonego Z. C. zaistniała przesłanka przedawnienia terminu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, określona w art. 70 ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Przepis ten stanowi, że „nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od czasu popełnienia przewinienia upłynęły trzy lata, a w przypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 - rok”. W niniejszej sprawie strony postępowania nie kwestionowały faktu, że umowa została sporządzona na przełomie lutego i marca 2011 r. z datą wsteczną 10 października 2010 r. Z zestawienia obu dat, (tj. wniesienia skargi 02.06.2014 r. i przełomu lutego i marca 2011 r.) wynika, że od dnia popełnienia zarzucanego czynu, do dnia złożenia skargi upłynął już okres dłuższy niż trzy lata. Rzecznik

Dyscyplinarny już w tym momencie miał podstawy do odmowy wszczęcia dochodzenia w sprawie. Podkreślenie wymaga również fakt, co podnosi również w odwołaniu obwiniony, że nastąpiło w niniejszej sprawie także przedawnienie karalności czynu, na zasadzie art. 70 ust. 2 ustawy o radcach prawnych, bowiem od dnia popełnienia zarzucanego czynu upłynęło ponad pięć lat. Przy czym ugruntowany jest już pogląd w doktrynie jak i orzecznictwie, że termin przedawnienia karalności biegnie od dnia popełnienia zarzucanego czynu, a nie od dnia wystąpienia jego skutków. Nie można w związku z tym w tej płaszczyźnie dopatrzeć się naruszenia art. 70 ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych.

Zgodzić można się jedynie częściowo z zarzutem podniesionym w odwołaniu, że art. 414 § 1 k.p.k. w przypadku zbiegu negatywnych przesłanej z art. 17 § 1 pkt. 1 i 2 k.p.k. z przesłanką przedawnienia karalności, zobowiązuje sąd do rozważenia, czy zasadnym jest umorzenie postępowania z innej przyczyny wskazanej w ww. przepisach k.p.k., czy też z powodu przedawnienia karalności, bądź może zaistniały uzasadnione powody do uniewinnienia obwinionego - co powinno być brane pod uwagę w pierwszej kolejności.

Powyższa zasada nie miała zastosowania w niniejszej sprawie. Przepis art. 414 § 1 k.p.k. wskazuje na możliwość innego rozstrzygnięcia niż umorzenie postępowania z powodu upływu terminu przedawnienia karalności, ale jedynie w sytuacji, gdy rozpoczęty został przewód sądowy i przeprowadzono postępowanie dowodowe, z którego wynikałoby, że zachodzą okoliczności do uniewinnienia obwinionego lub umorzenia postępowania z powodów wskazanych w art. 17 § 1 pkt. 1 i 2 k.p.k. tj., gdy czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia lub, gdy czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego albo ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie nie otworzył przewodu sądowego, nie przeprowadził żadnych dowodów. Postanowienie o umorzeniu postępowania wydano na posiedzeniu w trybie art. 339 § 3 pkt. 1 k.p.k. Zastosowanie art. 414 § 1 k.p.k. byłoby uzasadnione, gdyby upływ terminu przedawnienia nastąpił w trakcie przewodu sądowego i jedynie wówczas, gdy przeprowadzono by dowody pozwalające na ocenienie sprawy w sposób wyczerpujący. Stwierdzenie okoliczności wyłączających ściganie z art. 17 § 1 pkt 6 przed rozpoczęciem przewodu sądowego skutkuje wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania na posiedzeniu przeprowadzonym w trybie art. 339 § 1 pkt 2 lub § 3 pkt 1 i 2 k.p.k. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w przywołanym przez obwinionego w odwołaniu orzeczeniu z dnia 15 kwietnia 2004 r. sygn. akt SDI 21/04, gdzie stwierdził, że „w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, iż w razie konkurencji negatywnych przesłanek procesowych, określonych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. sąd w zasadzie powinien umorzyć postępowanie karne z uwagi na niedopuszczalność jego dalszego prowadzenia. Zasada ta nie ma jednak zastosowania wówczas, gdy zbieg tych przesłanek zostałby stwierdzony po przeprowadzeniu wszystkich niezbędnych dowodów i wyjaśnieniu wszystkich okoliczności faktycznych. Doszłoby bowiem już wówczas do wszechstronnego zbadania podstaw odpowiedzialności oskarżonego i w takiej to sytuacji sąd powinien ewentualnie podjąć decyzję odnoszącą się do braku tych podstaw, a więc wydać wyrok uniewinniający, a nie umarzający z powodu przedawnienia” (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 kwietnia 2002 r., V KKN 484/00 i z dnia 2 lipca 2002 r., IV KKN 264/99).

Zgodnie z art. 410 k.p.k. podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Skoro kwestie czynu, jego znamion oraz odpowiedzialności obwinionego wymagały dalszego dowodzenia, a to w tym postępowaniu było już niemożliwe, gdyż stało temu na przeszkodzie przedawnienie dyscyplinarne z art. 70 ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych, postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie o umorzeniu postępowania nie naruszało normy zawartej w art. 414 § 1 k.p.k. Z powyższych względów zarzut naruszenia ww. przepisu nie był trafny.

W tej sytuacji mając na uwadze powyższe okoliczności, postanowiono jak w sentencji.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych.